

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๐๒

วันอังคาร ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายรชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายธิตีพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายธีรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๒. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๓. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๔. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๕. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๖. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๗. นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๘. พลเอก อัฐฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๙. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๐. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวรার্থ เท่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. ว่าที่เรือตรี ยุทธนา สำเภาเงิน

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาบุคลากร

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
นายเจษฎ์ โทณะวณิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวศุภัทธา เชื้ออรอด
๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง
๒. นายพัชโรดม ลิ้มปิยะเสียร
๓. นางสาวคณินิจ แซ่เฮง
๔. นางรัชนี รุจิขจรเดช
๕. นางสาวจีระ พุ่มพวง
๖. นางสาวสุจิตตา มโหธร

ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาหลักกฎหมายปกครอง
ผู้อำนวยการฝ่ายวิเคราะห์การร่างกฎหมาย
นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

ผู้ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเชิญมาร่วมประชุม

๑. พันโท สดุดี ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม
๒. นายนิทัศน์ ประทักษ์ใจ
๓. นายกิตติพล พยัคฆเดชาพันธ์
๔. นายอมร รัชตังกูร
๕. นายสุรพงษ์ ธนสังข์ชนิด
๖. นายโชคดี ด้วงแป้น
๗. นายกิตติราช บุรณสิทธิเวช

ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมือง
และการออกเสียงประชามติ
ผู้อำนวยการฝ่ายกิจการพรรคการเมือง
ผู้อำนวยการฝ่ายกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
ผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบระบบบัญชีการเงิน
และทรัพย์สิน
ผู้อำนวยการสำนักบริหารการสนับสนุนโดยรัฐ
พนักงานการเลือกตั้ง
นิติกร

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม
ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม
(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๒๐๑ วันจันทร์ ที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเริ่มพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ตั้งข้อสังเกตว่า ในประเด็นเงินที่พรรคการเมืองได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองนั้น การใช้จ่ายเงินดังกล่าวของพรรคการเมืองควรกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกลไกให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็ง มีคุณธรรมและจริยธรรมมากยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงควรบัญญัติให้พรรคการเมืองนำเงินที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไปใช้จ่ายในลักษณะที่เป็นการพัฒนาระบบประชาธิปไตย รวมถึงการพัฒนาบุคลากรของพรรคการเมืองให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลไปถึงการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดีในอนาคต

ประธานกรรมการกล่าวว่า เงินที่พรรคการเมืองได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองนั้น ไม่ควรนำไปใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง

จากนั้น ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ร่างมาตรา ๗๓/๑ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๗๓/๑

“มาตรา ๗๓/๑ การจัดสรรเงินตามมาตรา ๗๒/๑ ให้พรรคการเมืองดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) เงินจัดสรรตามมาตรา ๗๒/๑ (๒) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามที่อยู่อาศัยได้ระบุไว้

(๒) จัดสรรร้อยละห้าสิบของเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามจำนวนเงินค่าบำรุงและค่าสมาชิกที่พรรคการเมืองได้รับ โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างจำนวนเงินค่าบำรุงและค่าสมาชิกที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันในปีที่ผ่านมาต่อจำนวนเงินค่าบำรุงและค่าสมาชิกที่พรรคการเมืองนั้น ๆ ได้รับมาในปีที่ผ่านมา

(๓) ร้อยละห้าสิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปสำหรับปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างคะแนนเสียงที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันต่อคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองนั้นได้รับสำหรับปีอื่นให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามสัดส่วนที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๔ ตามอัตราส่วนเงินบริจาคทั้งหมดต่อเงินที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ

(๔) ในกรณีที่ต้องมีการจัดการเลือกตั้งใหม่อันเป็นผลจากการกระทำของสมาชิกของพรรคการเมืองใด เมื่อได้วงเงินที่จะต้องได้รับการจัดสรรให้พรรคการเมืองนั้นตาม (๑) และ (๒) แล้ว ให้หักจำนวนเงินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นฟ้องให้สมาชิกผู้นั้นชดเชยคืนออกจากเงินจัดสรรของพรรคการเมืองและส่งคืนเข้ากองทุนก่อน ถ้าภายหลังมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดปรากฏว่าผู้นั้นไม่ต้องรับผิดหรือรับผิดน้อยกว่าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นฟ้อง ให้คณะกรรมการกองทุนจ่ายเงินคืนให้แก่พรรคการเมืองนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ถ้าเงินที่จัดสรรให้มีไม่พอ ให้ดำเนินการหักจากเงินจัดสรรในปีต่อ ๆ ไปจนครบ ทั้งนี้ ให้ตัดสิทธิพรรคการเมืองที่จะได้หรือเอาจากสมาชิกที่ต้องรับผิดตามคำพิพากษา”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๔) เป็นดังนี้ “(๔) ในกรณีที่ต้องมีการจัดการเลือกตั้งใหม่อันเป็นผลจากการกระทำของสมาชิกของพรรคการเมืองใด เมื่อได้วงเงินที่จะต้องได้รับการจัดสรร

ให้พรรคการเมืองนั้นตาม (๑) และ (๒) แล้ว ให้หักจำนวนเงินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นฟ้องให้สมาชิกผู้นั้นชดใช้คืนออกจากเงินจัดสรรของพรรคการเมืองและส่งคืนเข้ากองทุนก่อน ถ้าภายหลังมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดปรากฏว่าผู้นั้นไม่ต้องรับผิดหรือรับผิดน้อยกว่าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นฟ้องให้คณะกรรมการกองทุนจ่ายเงินคืนให้แก่พรรคการเมืองนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ถ้าเงินที่จัดสรรให้ไม่พอ ให้ดำเนินการหักจากเงินจัดสรรในปีต่อ ๆ ไปจนครบ ทั้งนี้ ให้ไม่ตัดสิทธิพรรคการเมืองที่จะได้หรือไต่เบี่ยเอาจากสมาชิกที่ต้องรับผิดตามคำพิพากษา”

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- เมื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เงินที่จะจัดสรรให้แก่พรรคการเมืองนั้นจะจัดสรรให้แก่พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเท่านั้นโดยคำนวณจากอัตราส่วนคะแนนที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นหลัก การจัดสรรเงินจะจัดสรรจากสัดส่วนคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตคิดเป็นร้อยละสี่สิบและสัดส่วนคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อคิดเป็นร้อยละสี่สิบรวมแล้วคิดเป็นร้อยละแปดสิบซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับคะแนนที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละพรรคจะต้องได้คะแนนเสียงในการเลือกตั้งมากถึงร้อยละแปดสิบมาเป็นฐานในการคำนวณเงินที่จะจัดสรรให้แก่พรรคการเมือง ซึ่งแตกต่างจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บัญญัติลดจำนวนร้อยละของคะแนนที่ได้รับการเลือกตั้งให้น้อยลงเหลือเพียงร้อยละห้าสิบของคะแนนที่ได้รับการเลือกตั้งก็สามารถที่จะได้รับเงินจัดสรรจากกองทุนแล้ว ซึ่งอาจเกิดปัญหาในกรณีที่มีการตั้งพรรคการเมืองขนาดเล็กขึ้นมาเพื่อให้ได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุน

ประธานกรรมการกล่าวว่ หลักการในการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามร่างมาตรา ๗๓/๑ ให้แก่พรรคการเมืองโดยคิดจากสัดส่วนของเงินค่าบำรุงพรรคการเมือง และร้อยละห้าสิบของคะแนนเสียงที่ได้รับการเลือกตั้ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าพรรคการเมืองใดมีสมาชิกพรรคเป็นจำนวนมากก็จะได้เงินจัดสรรจากกองทุนเพิ่มขึ้นตามสัดส่วนของสมาชิกพรรคการเมืองที่เพิ่ม ประกอบกับถ้าใช้หลักการในการคำนวณโดยใช้คะแนนเสียงที่ได้รับจากการเลือกตั้งแต่เพียงอย่างเดียวแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าคะแนนที่ได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปซึ่งโดยปกติภายในระยะเวลาสี่ปีจะมีการเลือกตั้งเพียงครั้งเดียวแตกต่างจากความเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่มีอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ถ้าพรรคการเมืองใดมีสมาชิกพรรคการเมืองเป็นจำนวนมากก็จะสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้นซึ่งพรรคการเมืองที่ได้รับค่าสมาชิกมากเท่าใด ก็จะทำให้ได้รับเงินที่จัดสรรจากกองทุนเพิ่มขึ้นตามสัดส่วนของสมาชิกพรรคการเมืองด้วย ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๓) เป็นดังนี้ “(๓) ร้อยละห้าสิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปสำหรับปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างคะแนนเสียงที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันต่อคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ สำหรับปีอื่นให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามสัดส่วนที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๕๕๕ ตามอัตราส่วนเงินบริจาคทั้งหมดต่อเงินที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ” เพื่อให้สอดคล้องกับการตรามาตรา ๗๔ ออกทั้งมาตรา เนื่องจากบทบัญญัติร่างมาตรา ๗๔ เป็นการบัญญัติซ้ำซ้อนกับร่างมาตรา ๕๕

นายกิตติพล พยัคฆเดชาพันธ์ ผู้อำนวยการฝ่ายกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ชี้แจงว่าตามร่างมาตรา ๗๓/๑ วรรคหนึ่ง ความว่า “การจัดสรรเงินตามมาตรา ๗๒/๑ ให้พรรคการเมืองดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้” ควรบัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการกองทุนเป็นผู้ดำเนินการจะเหมาะสมมากกว่าการบัญญัติให้พรรคการเมืองเป็นผู้ดำเนินการ นอกจากนี้ ความใน (๓) ในกรณีการใช้เกณฑ์จากคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองได้รับเป็นเกณฑ์ในการคำนวณเงินที่จะจัดสรรจาก

กองทุนนั้น ควรใช้คะแนนที่ได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปในครั้งนั้นมาเป็นฐานในการคำนวณเงินจัดสรรจากกองทุนตลอดระยะเวลาสี่ปี

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่บัญญัติให้ใช้คะแนนเสียงที่พรรคการเมืองได้รับมาเป็นเกณฑ์ในการคำนวณเงินจัดสรรจากกองทุนเพียงปีเดียวนั้น เนื่องจากเป็นหลักเกณฑ์ที่สะท้อนให้เห็นว่าหลังจากที่มีการเลือกตั้งไปแล้ว พรรคการเมืองยังจะได้รับความนิยมอีกหรือไม่ขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่สมาชิกพรรคการเมืองบริจาค โดยในปีถัดไปให้คำนวณตามอัตราส่วนเงินบริจาคทั้งหมดต่อเงินที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ เพื่อคำนวณสัดส่วนเงินที่จะได้รับจากกองทุนต่อไป สำหรับความในวรรคหนึ่งนั้น มิได้หมายความว่าให้พรรคการเมืองเป็นผู้จัดสรรเงินตัวเอง แต่ความหมายว่าให้จัดสรรเงินให้พรรคการเมือง โดยเป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง แล้วแต่กรณี และเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๗๓/๑ เป็นดังนี้ “การจัดสรรเงินตามมาตรา ๗๒/๑ ให้พรรคการเมือง ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้”

- มีกรรมการสอบถามว่า คำว่า “คณะกรรมการกองทุน” ที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๗๓/๑ (๔) หมายถึง คณะกรรมการกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง ใช่หรือไม่

- หากเกิดกรณีที่พรรคการเมืองออกค่าสมัครให้แก่สมาชิกพรรคการเมืองเพื่อให้พรรคของตนมีสมาชิกพรรคการเมืองมากขึ้นเพื่อหวังเงินที่จะได้รับจัดสรรจากกองทุนเพิ่มมากขึ้น อาจทำให้สาขาพรรคการเมืองไม่เกิดการพัฒนาอย่างแท้จริง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ตามร่างมาตรา ๗๓/๑ เป็นการให้ความสำคัญกับพรรคการเมืองเป็นสำคัญในการหาสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อเป็นฐานในการคำนวณเงินที่จัดสรรให้แก่พรรคการเมือง โดยไม่ให้ความสำคัญกับสาขาพรรคการเมืองมากนัก ซึ่งการตั้งสาขาพรรคการเมืองเกิดขึ้นได้ยากเนื่องจากการตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้นมีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับการตั้งพรรคการเมือง อย่างไรก็ตาม เพื่อให้พรรคการเมืองเกิดการพัฒนาอย่างแท้จริง จึงเห็นควรให้เพิ่มความเป็นวรรคสามของร่างมาตรา ๒๙ ดังนี้ “ตัวแทนพรรค นอกจากมีหน้าที่ตามที่กำหนดในข้อบังคับแล้ว ให้มีหน้าที่จัดกิจกรรมและเผยแพร่นโยบายของพรรคการเมือง และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และขบวนการในการเลือกตั้งที่ดี”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เรื่องการจัดกิจกรรมของพรรคการเมือง เมื่อพิจารณาถึงอุดมคติของพรรคการเมืองในปัจจุบันเปรียบเสมือนเป็นกลุ่มธุรกิจทางการเมือง การจัดกิจกรรมต่างๆ ของพรรคการเมืองเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งแต่เพียงอย่างเดียว และมีวัตถุประสงค์ในการขยายขนาดพรรคการเมืองโดยพุ่งเป้าเพียงเพื่อให้พรรคการเมืองของตนมีสมาชิกพรรคการเมืองที่เพิ่มมากขึ้นเท่านั้น แต่มิได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการให้ความรู้ในระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนอย่างแท้จริง ดังนั้น พรรคการเมืองควรมีการเสนอแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อขออนุมัติเงินที่จะจัดสรรให้พรรคการเมืองจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยให้พรรคการเมืองนำไปเสร็จมาเบิกเงินเป็นคราวๆ ไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า การให้พรรคการเมืองนำไปเสร็จมาเบิกเงินเป็นคราวๆ ไป เป็นระบบเดิมที่ใช้อยู่ในอดีต แต่ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นการสร้างหลักการใหม่ กล่าวคือเมื่อรัฐตัดสินใจให้เงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองไปแล้วก็ควรให้ความไว้วางใจพรรคการเมืองในการนำเงินดังกล่าวไปจัดกิจกรรมทางการเมืองที่เป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยได้เอง โดยให้จัดทำรายงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมดังกล่าวในภายหลัง และหากตรวจสอบได้ว่าเป็นการจัดทำรายงานอันเป็นเท็จก็จะมีโทษกำหนดไว้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๓/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๓/๑ การจัดสรรเงินตามมาตรา ๗๒/๑ ให้พรรคการเมือง ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) เงินจัดสรรตามมาตรา ๗๒/๑ (๒) ให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามที่อยู่อาศัยได้ระบุไว้

(๒) จัดสรรร้อยละห้าสิบของเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามจำนวนเงินค่าบำรุงและค่าสมาชิกที่พรรคการเมืองได้รับ โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างจำนวนเงินค่าบำรุงและค่าสมาชิกที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันในปีที่ผ่านมาต่อจำนวนเงินค่าบำรุงและค่าสมาชิกที่พรรคการเมืองนั้น ๆ ได้รับมาในปีที่ผ่านมา

(๓) ร้อยละห้าสิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปสำหรับปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างคะแนนเสียงที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันต่อคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองนั้นได้รับสำหรับปีอื่นให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามสัดส่วนที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๕๕๕ ตามอัตราส่วนเงินบริจาคทั้งหมดต่อเงินที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ

(๔) ในกรณีที่ต้องมีการจัดการเลือกตั้งใหม่อันเป็นผลจากการกระทำของสมาชิกของพรรคการเมืองใด เมื่อได้วงเงินที่จะต้องได้รับการจัดสรรให้พรรคการเมืองนั้นตาม (๑) และ (๒) แล้ว ให้หักจำนวนเงินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นฟ้องให้สมาชิกผู้นั้นชดเชยคืนออกจากเงินจัดสรรของพรรคการเมืองและส่งคืนเข้ากองทุนก่อน ถ้าภายหลังมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดปรากฏว่าผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบหรือรับผิดชอบน้อยกว่าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นฟ้อง ให้คณะกรรมการกองทุนจ่ายเงินคืนให้แก่พรรคการเมืองนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ถ้าเงินที่จัดสรรให้มีไม่พอ ให้ดำเนินการหักจากเงินจัดสรรในปีต่อ ๆ ไปจนครบ ทั้งนี้ ให้ไม่ตัดสิทธิพรรคการเมืองที่จะได้หรือไล่เบียดเอาจากสมาชิกที่ต้องรับผิดชอบตามคำพิพากษา”

๒. เพิ่มความเป็นวรรคสามของร่างมาตรา ๒๙ เป็นดังนี้

“ตัวแทนพรรคคนนอกจากมีหน้าที่ตามที่กำหนดในข้อบังคับแล้ว ให้มีหน้าที่จัดกิจกรรมและเผยแพร่นโยบายของพรรคการเมือง และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และขบวนการในการเลือกตั้งที่ดี”

มาตรา ๗๓/๒

“มาตรา ๗๓/๒ เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๓/๑ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมือง การพัฒนาพรรคการเมือง การส่งเสริมความรู้แก่ประชาชนในทางการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบทุกหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสอง และวรรคสาม ของร่างมาตรา ๗๓/๒ ดังนี้

“พรรคการเมืองจะใช้จ่ายเงินที่ได้รับตามวรรคหนึ่งเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคเพื่อจ้างบุคลากรของพรรคหรือค่าใช้จ่ายอื่นทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดมิได้

ในการจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคหรือของสาขาพรรคหรือตัวแทนพรรค ให้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะส่งเจ้าหน้าที่ไปสังเกตการณ์ตามควรแก่กรณี”

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ร่างมาตรา ๗๓/๒ อาจเป็นการบัญญัติซ้ำซ้อนกับร่างมาตรา ๗๖ ในเรื่องค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมืองเท่านั้น

- การเพิ่มความเป็นพรรคสามของร่างมาตรา ๗๓/๒ ในประเด็นการจัดกิจกรรมของพรรคการเมือง ต้องแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน อาจเป็นเพิ่มภาระให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในการส่งเจ้าหน้าที่ไปสังเกตการณ์การจัดกิจกรรมดังกล่าวมากเกินไป

- การจัดกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองที่เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยนั้น หลักสูตรที่ใช้อบรมหรือจัดกิจกรรมนั้นจะมีสาระสำคัญถูกต้องและได้มาตรฐานตามหลักการของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือไม่ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงควรกำหนดหลักสูตรกลางเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยเพื่อให้พรรคการเมืองนำหลักสูตรดังกล่าวไปใช้ในการจัดกิจกรรมทางการเมืองให้กับประชาชน

ประธานกรรมการสอบถามว่า การจัดทำแผนงานและโครงการของพรรคการเมืองขนาดเล็กที่เสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อขอเงินอุดหนุนนั้นมีลักษณะของโครงการเป็นอย่างไร

นายกิตติพล พยัคฆเดชาพันธ์ ผู้อำนวยการฝ่ายกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ชี้แจงว่า ในกรณีพรรคการเมืองขนาดเล็กจะบัญญัติไว้ในมาตรา ๘๑ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่าให้จัดสรรเงินเพื่อสนับสนุนพรรคการเมืองในเรื่องดังต่อไปนี้

๑. ค่าไปรษณียากร
๒. ค่าโทรศัพท์ หรือค่าโทรคมนาคมอื่น
๓. การจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ของพรรคการเมือง
๔. ค่าเช่าสำนักงานพรรคการเมือง หรือสาขาพรรคการเมือง
๕. ค่าสาธารณูปโภค
๖. ค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือจัดประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมืองหรือเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง
๗. การอื่นเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร

สำหรับค่าใช้จ่ายอย่างอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดตามมาตรา ๘๑ ข้างต้น คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหลักในการพิจารณาว่าในช่วงระยะเวลาดังกล่าวมีกิจกรรมใดบ้างที่จำเป็นอันเป็นค่าใช้จ่ายพื้นฐานของพรรคการเมือง ซึ่งกิจกรรมที่มีความจำเป็นนี้รวมไปถึงค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมให้แก่สมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งพรรคการเมืองมีสิทธิได้รับเงินสนับสนุนจากคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๘๑ ด้วย หากครบหลักเกณฑ์ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

ทั้งนี้ วิทยากรผู้อบรมในการจัดกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองนั้นส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่พรรคการเมืองบางพรรคอาจให้ประชาชนในพื้นที่เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ประชาชน ซึ่งแต่ละพรรคการเมืองจะมีการจัดวิทยากรในการให้ความรู้แก่ประชาชนแตกต่างกันไปตามศักยภาพของพรรคการเมืองนั้นๆ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรกำหนดให้พรรคการเมืองต้องมีการพัฒนาคุณภาพของพรรคการเมืองในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งมีลักษณะเหมือนกับสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) ทั้งนี้ อาจกำหนดไว้ว่าให้นำเงินร้อยละเท่าใดของเงินสนับสนุนพรรคการเมืองมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของพรรคการเมืองในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมโดยให้บุคคลอื่นเป็นผู้มาพัฒนา หรือก่อนที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งผู้จะลงสมัครรับเลือกตั้งอาจต้องผ่านการอบรมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณภาพของพรรคการเมืองในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมก่อนจึงจะสามารถลงสมัครรับเลือกตั้งได้ เช่น เรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือพื้นฐานทางจริยธรรม เป็นต้น

- คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือสถาบันทางการเมืองควรจัดให้มีหลักสูตรกลางเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รวมถึงคุณธรรมจริยธรรมของพรรคการเมือง โดยพรรคการเมืองต้องนำหลักสูตรดังกล่าวเผยแพร่แก่สมาชิกพรรคและประชาชน

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถกำหนดหลักสูตรกลางและแนะนำหลักสูตรดังกล่าวแก่พรรคการเมือง แต่ไม่สามารถบังคับพรรคการเมืองว่าต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักสูตร เพราะพรรคการเมืองก็สามารถสร้างหลักสูตรของตนเองได้

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า การจัดทำหลักสูตรกลางและการแนะนำหลักสูตรดังกล่าวแก่พรรคการเมืองเป็นหน้าที่หลักของสถาบันพระปกเกล้าซึ่งมีการดำเนินการอยู่แล้วในปัจจุบัน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๓/๑ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ของสาขาพรรคและของตัวแทนพรรค การพัฒนาพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมืองให้มีคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม การส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกและประชาชนในทางการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบทุกหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐนั้น เดิมมีเรื่องการจัดสรรเวลาการออกอากาศให้พรรคการเมือง เพื่อให้พรรคการเมืองมีโอกาสเผยแพร่นโยบายของพรรคการเมืองให้ประชาชนได้รับทราบเป็นการทั่วไป แต่ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้ไม่ได้มีการบัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้

- ความในวรรคหนึ่ง ควรแก้ไขเป็นดังนี้ “...การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ของสาขาพรรคและของตัวแทนพรรค การพัฒนาพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมืองให้มีคุณภาพและคุณธรรมอันดีงาม การส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกและประชาชนในทางการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข...” เนื่องจากโครงสร้างพรรคการเมืองมีสองส่วน คือ ส่วนการเมือง และส่วนการบริหารด้านธุรกิจ จึงควรมีการกำหนดในเรื่องคุณภาพด้วยเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเรื่องคุณภาพของคน

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสอง ดังนี้ “คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดให้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรตามวรรคหนึ่งแต่ละด้านตามสัดส่วน” เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไปกำหนดว่าพรรคการเมืองต้องใช้เงินที่ได้รับจัดสรรในการออกอากาศเพื่อเผยแพร่นโยบายของพรรคการเมืองให้ประชาชนได้รับทราบเป็นจำนวนร้อยละเท่าใด หรือให้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรไปพัฒนาคุณภาพของพรรคการเมืองว่าด้วยเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมของสมาชิกเป็นจำนวนร้อยละเท่าใด

เป็นต้น อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องไม่ลงลึกในรายละเอียดจนเป็นการควบคุมการใช้จ่ายของพรรคการเมืองมากเกินไป

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรตามพรรคหนึ่งแต่ละด้านตามสัดส่วนที่กำหนด จะเป็นการควบคุมการใช้จ่ายของพรรคการเมืองจนเกินไปซึ่งอาจไม่เหมาะสม

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสองที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นดังนี้ “คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดให้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรตามพรรคหนึ่งแต่ละด้านตามสัดส่วนที่กำหนดก็ได้” เพื่อเปิดช่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรตามพรรคหนึ่งแต่ละด้านตามสัดส่วนหรือไม่ก็ได้ แต่หากจะกำหนดให้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรตามพรรคหนึ่งแต่ละด้านตามสัดส่วนที่กำหนดก็จะต้องไม่ลงลึกในรายละเอียดจนเป็นการควบคุมการใช้จ่ายของพรรคการเมืองมากเกินไป

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๗๓/๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๓/๒ เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๓/๑ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ของสาขาพรรคและของตัวแทนพรรค การพัฒนาพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมืองให้มีคุณภาพและคุณธรรมอันดีงาม การส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกและประชาชนในทางการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบทุกหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร

คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดให้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรตามพรรคหนึ่งแต่ละด้านตามสัดส่วนที่กำหนดก็ได้

พรรคการเมืองจะใช้จ่ายเงินที่ได้รับตามพรรคหนึ่งไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคหรือเพื่อจ้างบุคลากรของพรรคหรือค่าใช้จ่ายอื่นทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดมิได้

ในการจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคหรือของสาขาพรรคหรือตัวแทนพรรค ให้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะส่งเจ้าหน้าที่ไปสังเกตการณ์ตามสมควรแก่กรณี”

มาตรา ๗๕

“มาตรา ๗๕ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๗๓/๒ หรือไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้พรรคการเมืองแก้ไขการใช้จ่ายในเรื่องนั้นของปีถัดไป และในการนี้ อาจลดการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๗๓ ในปีถัดไปด้วยก็ได้

ถ้านายทะเบียนตรวจสอบรายงานตามมาตรา ๗๓/๒ แล้วปรากฏว่าเป็นการรายงานด้วยข้อความอันเป็นเท็จทั้งหมดหรือบางส่วน หรือไม่รายงานภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งเรียกเงินคืนจากหัวหน้าพรรคการเมืองและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และให้งดการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๓/๒ ในปีถัดไปให้พรรคการเมืองนั้นจนกว่าชำระคืนครบถ้วน”

ประเด็นการพิจารณา

นายกิตติพล พัทธเดชพานิช ผู้อำนวยการฝ่ายกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๗๕ อาจมีปัญหาในทางปฏิบัติเนื่องจากเมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๗๓/๒ ประกอบกับ ร่างมาตรา ๗๕ แล้ว เห็นว่าในประเด็นการจัดกิจกรรมต่างๆ ของพรรคการเมืองล้วนเพื่อประโยชน์ในการ หาเสียงเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมทางการเมือง การพัฒนาพรรคการเมือง การส่งเสริมความรู้ ให้แก่ประชาชน และการอื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด ดังบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๗๓/๒ นั้น เป็นถ้อยคำที่มีความหมายกว้างมาก และอาจเป็นปัญหาในการตีความว่าเป็นกิจกรรมที่เป็นไปตาม ร่างมาตรา ๗๓/๒ หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้พรรคการเมืองรายงานการจัด กิจกรรมต่างๆ ทุกหกเดือนแล้ว หน้าที่ในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายย่อมเป็นหน้าที่ของ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หากพบว่าการจัดกิจกรรมของพรรคการเมืองใดได้เป็นไปตามความ มุ่งหมายเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาพรรคการเมือง ก็ให้ส่งเรื่องดังกล่าวไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อ พิจารณาดำเนินการตามกฎหมายต่อไป ดังนั้น เสนอแก้ไขความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ถ้านายทะเบียน ตรวจสอบรายงานตามมาตรา ๗๓/๒ แล้วปรากฏว่าเป็นการรายงานด้วยข้อความอันเป็นเท็จทั้งหมดหรือ บางส่วน หรือไม่รายงานภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการการเลือกตั้งเรียกเงินคืนจากหัวหน้าพรรคการเมืองและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และให้งดการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๓/๒ ในปีถัดไป **ให้พรรคการเมืองนั้น จนนกว่าชำระคืนครบถ้วน**”

นายกิตติพล พัทธเดชพานิช ผู้อำนวยการฝ่ายกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ชี้แจงว่า เงินสนับสนุนพรรคการเมืองจะเป็นเงินสนับสนุนรายปี เมื่อครบกำหนดสิ้นปีพรรคการเมืองต้องนำ เงินสนับสนุนที่เหลือจ่ายพร้อมดอกผลที่เกิดขึ้นส่งคืนให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักในการให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองเพื่อให้พรรคการเมือง สามารถนำไปใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งด้วย พรรคการเมืองควรจะมีสิทธิ์เก็บเงินสนับสนุนที่เหลือจ่ายพร้อม ดอกผลเพื่อนำไปใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๗๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๕ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่เป็นไปตามที่ กำหนดในมาตรา ๗๓/๒ หรือไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ให้นายทะเบียน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้พรรคการเมืองแก้ไขการใช้จ่ายในเรื่องนั้นของปี ถัดไป และในการนี้ อาจลดการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๗๓ ในปีถัดไปด้วยก็ได้

ถ้านายทะเบียนตรวจสอบรายงานตามมาตรา ๗๓/๒ แล้วปรากฏว่าเป็นการรายงานด้วยข้อความ อันเป็นเท็จทั้งหมดหรือบางส่วน หรือไม่รายงานภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดย ความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งเรียกเงินคืนจากหัวหน้าพรรคการเมืองและคณะกรรมการ บริหารพรรคการเมือง และให้งดการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๓/๒ ในปีถัดไป **ให้ พรรคการเมืองนั้นจนนกว่าชำระคืนครบถ้วน**”

ส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง

“ส่วนที่ ๕

การใช้จ่ายของพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๖

“มาตรา ๗๖ เงินและทรัพย์สินของพรรคการเมืองต้องนำไปใช้จ่ายเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและสมาชิกของพรรคการเมือง และค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง

พรรคการเมืองต้องจัดทำบัญชีรายจ่ายที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของพรรคการเมืองโดยถูกต้อง และครบถ้วน ตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- บัญชีของพรรคการเมือง และบัญชีบริจาคของพรรคการเมือง เป็นการทำบัญชีรวมกันหรือแยกกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า บัญชีของพรรคการเมืองจะรวมรายได้ทั้งหมดของพรรคจึงหมายถึงรวมถึงเงินบริจาคด้วย แต่ทั้งนี้ก็ได้มีการกำหนดในร่างมาตรา ๔๕ ให้มีการทำบัญชีบริจาคอีกกับบัญชีหนึ่ง การทำบัญชีของพรรคการเมือง และบัญชีบริจาคของพรรคการเมือง จึงมีทั้งการทำบัญชีรวมกันและแยกกัน

- มีกรรมการสอบถามว่า รายจ่ายของพรรคการเมืองจะสามารถกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศต่อสาธารณชนได้หรือไม่

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในส่วนรายได้ของพรรคการเมืองมีการกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศต่อสาธารณชนหรือไม่ และพรรคการเมืองต้องส่งบัญชีรายรับและรายจ่ายให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า รายได้ของพรรคการเมืองมีการกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศต่อสาธารณชนด้วย

นายอมร รัชตังกูร ผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบระบบบัญชีการเงินและทรัพย์สิน ชี้แจงว่า บัญชีที่พรรคการเมืองจัดส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบด้วย งบการเงิน บัญชีตามร่างมาตรา ๔๕ ซึ่งรวมถึงบัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับและแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย และเอกสารประกอบการลงบัญชี นอกจากนี้ ความในวรรคสองของร่างมาตรา ๗๖ มีความคล้ายคลึงกับวรรคสี่ของร่างมาตรา ๔๖ ในเรื่องการแสดงที่มาของรายได้และค่าใช้จ่ายตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด เห็นควรนำความดังกล่าวไปไว้ในมาตราเดียวเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

ประธานกรรมการเสนอให้ตัดความในวรรคสองออกทั้งวรรค

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรนำความในมาตรา ๘๐ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ความว่า “ในกรณีที่พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือสมาชิกได้ซื้อเวลาในการออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ หรือได้ซื้อเนื้อที่โฆษณาในหนังสือพิมพ์ หรือโฆษณาโดยวิธีอื่น ให้นำค่าใช้จ่ายดังกล่าวไปรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งครั้งถัดไปด้วย” มากำหนดไว้ในร่างมาตรา ๗๖ หรือไม่

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า มาตรา ๓๕ วรรคห้า ของร่างรัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า “...หน่วยงานของรัฐที่ใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินให้สื่อมวลชนไม่ว่าเพื่อประโยชน์ในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ หรือเพื่อการอื่นใดในทำนองเดียวกันต้องเปิดเผยรายละเอียดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทราบตามระยะเวลาที่กำหนดและประกาศให้ประชาชนทราบด้วย” จะสามารถนำหลักการดังกล่าวมาปรับใช้กับพรรคการเมืองได้หรือไม่ โดยกำหนดให้พรรคการเมืองเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ว่ามีรายจ่ายเท่าใดและจ่ายไปในทางใด เพื่อสร้างให้เป็นภาระรับผิดชอบต่อสาธารณะ (public accountability) ของพรรคการเมืองซึ่งจะเป็นการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ให้กับพรรคการเมือง และเมื่อมีการเปิดเผยแล้ว ประชาชนและสังคมก็สามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบได้ ซึ่งน่าจะได้ผลดีกว่าการให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นฝ่ายตรวจสอบฝ่ายเดียว

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “พรรคการเมืองต้องจัดทำบัญชีรายจ่ายที่มีรายชื่อบุคคลที่รับใช้รายวันและทรัพย์สินของพรรคการเมืองโดยบุคคลรับใช้ และทรัพย์สิน ตามวิธีที่พรรคกำหนดรวมทั้งพรรคต้องเปิดเผยค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ไม่ว่าในรูปแบบใด ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป”

- มีกรรมการสอบถามว่า ควรต้องมีการกำหนดเพิ่มเติมเรื่อง “ให้นำค่าใช้จ่ายดังกล่าวไปรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งครั้งถัดไปด้วย” ด้วยหรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในมาตรา ๘๐ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นเรื่องการซื้อสื่อโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ก่อนการการหาเสียงเลือกตั้งโดยจะมีคณะกรรมการการเลือกตั้งควบคุมเรื่องค่าใช้จ่ายดังกล่าวและสามารถกำหนดช่วงระยะเวลาได้ ซึ่งแตกต่างจากร่างมาตรา ๗๖ ซึ่งหมายรวมถึงการซื้อโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองด้วยซึ่งไม่สามารถกำหนดช่วงระยะเวลาได้ ดังนั้น การนำค่าใช้จ่ายในการซื้อสื่อเพื่อการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ในร่างมาตรา ๗๖ ไปรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งครั้งถัดไปด้วยอาจไม่เหมาะสม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๖ เงินและทรัพย์สินของพรรคการเมืองต้องนำไปใช้จ่ายเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและสมาชิกของพรรคการเมือง และค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง

พรรคการเมืองต้องจัดทำบัญชีรายจ่ายที่มีรายชื่อบุคคลที่รับใช้รายวันและทรัพย์สินของพรรคการเมืองโดยบุคคลรับใช้ และทรัพย์สิน ตามวิธีที่พรรคกำหนดรวมทั้งพรรคต้องเปิดเผยค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ไม่ว่าในรูปแบบใด ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป”

มาตรา ๗๗

“มาตรา ๗๗ ให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง และเหรัญญิกพรรคการเมือง ที่จะต้องตรวจสอบและควบคุมมิให้มีการนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อการอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๖

ถ้าบุคคลตามวรรคหนึ่งนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือบุคคลภายนอก ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง และห้ามบุคคลนั้นดำรงตำแหน่งดังกล่าวหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองภายในห้าปีนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่ง”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ในร่างมาตรา ๑๕ ไม่มีตำแหน่งเลขาธิการพรรคการเมืองจะต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ต้องพิจารณาว่าจะมีการเพิ่มตำแหน่งเลขาธิการพรรคการเมือง ในร่างมาตรานี้หรือไม่ หากเพิ่มในร่างมาตรานี้ก็อาจต้องไปแก้ไขในร่างมาตราอื่นด้วย ทั้งนี้ พรรคการเมืองบางพรรคอาจเรียกเลขาธิการพรรคการเมืองเป็นอย่างอื่น เช่น ผู้อำนวยการพรรคการเมือง เป็นต้น

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดไว้ว่าในการจดทะเบียนพรรคการเมือง พรรคการเมืองจะต้องประกอบด้วยตำแหน่งใดบ้าง ซึ่งแต่เดิมได้กำหนดตำแหน่งเลขาธิการพรรคการเมืองไว้ด้วย แต่ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้การจดทะเบียนพรรคการเมือง จะกำหนดเฉพาะตำแหน่งที่มีความสำคัญ ดังนั้น ตำแหน่งเลขาธิการพรรคการเมืองจะปรากฏในร่างมาตรานี้เพียงมาตราเดียว

- มีกรรมการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “มาตรา ๗๗ ให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าพรรคการเมือง **เลขาธิการพรรคการเมือง** และเหรัญญิกพรรคการเมือง ที่จะต้องตรวจสอบและควบคุมมิให้มีการนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อการอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๖”

- ความในวรรคสองเป็นเรื่องส่วนบุคคล และความยังไม่ครอบคลุม

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในวรรคสองเป็นการห้ามบุคคลตามวรรคหนึ่งมิให้นำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือบุคคลภายนอกเป็นหลัก ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายกับสมาชิก เนื่องจากสมาชิกอาจมีสิทธิในการได้รับประโยชน์จากพรรคการเมืองตามข้อบังคับของพรรคการเมือง

ประธานกรรมการเสนอตัดความในวรรคสองออกทั้งวรรค โดยให้นำหลักการในวรรคสองของร่างมาตรา ๗๗ ไปเขียนเป็นบทกำหนดโทษ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๗ ให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าพรรคการเมือง เสขวิชิตพรรคการเมือง และเหรียญพรรคการเมือง ที่จะต้องตรวจสอบและควบคุมมิให้มีการนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อการอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๖

ถ้าบุคคลใด พรรคหนึ่งพรรคหนึ่งหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้สอยเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือบุคคลภายนอก ให้หัวหน้าพรรค ไม่ได้ออกหมายเห็นชอบของคณะกรรมการเลือกตั้งสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นสวตต์ตำแหน่ง และให้บุคคลนั้นดำรงตำแหน่งดังกล่าวหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองภายในห้าปีนับแต่วันที่ออกหมายเห็นชอบ”

หมวด ๔ การสืบสภาพและการยุบพรรคการเมือง

“หมวด ๔

การสืบสภาพและการยุบพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อหมวด ๔ การสืบสภาพและการยุบพรรคการเมือง โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๘

“มาตรา ๗๘ พรรคการเมืองย่อมสืบสภาพความเป็นพรรคการเมือง เมื่อ

(๑) ไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๒๙ พรรคหนึ่ง ได้ภายในเวลาที่กำหนด

(๒) ภายหลังจากที่ดำเนินการครบตามมาตรา ๒๙ พรรคหนึ่ง มีจำนวนสาขาพรรคการเมืองเหลือไม่ถึงภาคหนึ่งสาขาเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี

(๓) ภายหลังจากที่ได้รับการจดทะเบียนพรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงห้าร้อยคนเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี

(๔) ไม่มีการประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมืองเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปีโดยมิได้มีเหตุอันสมควรอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย

(๕) มีหนี้สินล้นพ้นตัวจนไม่อาจดำเนินการพรรคการเมืองได้เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหกเดือน

(๖) พรรคการเมืองเลิกตามข้อบังคับของพรรค

(๗) มีการคว่ำบวมพรรคการเมือง

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือเมื่อมีผู้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนว่ามีเหตุตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีเหตุตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองจริงให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเลือกตั้งประกาศให้พรรคการเมืองนั้นสืบสภาพความเป็นพรรคการเมืองโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศว่าสืบสภาพตามวรรคสองเห็นว่าการประกาศของนายทะเบียนไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองหรือ

ดำเนินการตรวจสอบ สหข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีกรณีที่เป็นเหตุให้ พรรคการเมือง สิ้นสภาพตามวรรคหนึ่ง เกิดขึ้น ที่ขั้วพรรค พรรคการเมือง พรรค ให้ นายทะเบียน ไม่ ขอ ขอยุบพรรค เห็นชอบ ขอยุบพรรค รายงานให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งพิจารณา และให้ พรรคการเมือง นั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศการ สิ้นสภาพ พรรคการเมือง ของ พรรคการเมือง ไม่ ขอ ขอยุบพรรค นั้น ในราชกิจจานุเบกษา และให้ พรรคการเมือง นั้น สิ้นสภาพ ตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป”

- มีกรรมการเสนอให้แก้ไขความในวรรคสามเป็น “ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองที่ ซึ่ง ถูกประกาศ ว่า...”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสาม ความว่า “ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูก ประกาศว่า” เหมาะสมแล้ว นอกจากนี้ ควรพิจารณาความในวรรคสี่อย่างรอบคอบ เนื่องจาก กรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกยุบพรรคจะไม่สามารถจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ได้

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่าง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า การกำหนดความในวรรคสี่ไว้เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัด พรรคการเมืองที่ถูกยุบพรรคหาพรรคการเมืองใหม่ได้ เนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องสังกัด พรรคการเมือง

- มีกรรมการสอบถามว่า เคยมีกรณีการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ยกเลิกประกาศ คณะกรรมการการเลือกตั้งในเรื่องการ สิ้นสภาพ ของพรรคการเมืองหรือไม่

นายโชคดี ด้วงแป้น พนักงานการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ไม่เคยมีกรณีการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ยกเลิกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งในเรื่องการ สิ้นสภาพ ของพรรคการเมือง อย่างไรก็ตาม ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยให้พรรคการเมือง สิ้นสภาพ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ จำนวนห้าสิบสามพรรคการเมือง

นายอัพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยให้ยุบพรรคการเมืองบางพรรค เนื่องจากพรรคการเมืองนั้นไม่ส่ง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองมีหลักการให้ พรรคการเมืองไม่ต้องส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งก็ได้ ซึ่งอาจทำให้พรรคการเมืองขนาดเล็กที่ไม่ส่งผู้สมัคร รับเลือกตั้งสามารถดำรงอยู่ได้โดยไม่ถูกยุบพรรค

นายโชคดี ด้วงแป้น พนักงานการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ไม่เคยมีกรณีการยุบพรรคการเมืองเพราะเหตุ ที่พรรคการเมืองนั้นไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่ศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัยให้ยุบพรรคการเมืองตาม มาตรา ๙๒ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ด้วยเหตุผลว่า พรรคการเมืองนั้นไม่รายงานการดำเนินกิจการ หรือรายงานการใช้จ่ายเงินไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง จำนวนสิบพรรคการเมือง นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัยยุบพรรคการเมืองเนื่องจากไม่สามารถ หาสมาชิกพรรคการเมืองได้ถึงห้าพันคน หรือไม่สามารถจัดตั้งสาขาพรรคได้อย่างน้อยหนึ่งสาขาภายใน ระยะเวลาหนึ่งปี ส่วนร่างมาตรา ๗๙ มีหลักการให้พรรคการเมืองต้อง สิ้นสภาพ ไป หากไม่สามารถหาสมาชิก พรรคการเมืองจำนวนห้าร้อยคนหรือไม่สามารถจัดตั้งสาขาพรรคได้อย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายใน ระยะเวลาหนึ่งปี

ประธานกรรมการกล่าวว่า การให้พรรคการเมืองต้องหาสมาชิกพรรคการเมืองจำนวนห้าร้อยคน หรือให้จัดตั้งสาขาพรรคภายในระยะเวลาหนึ่งปีนั้น ไม่ถือว่าเป็นเหตุในการยุบพรรคการเมือง นอกจากนี้ ควรแก้ไขความในวรรคสี่ให้สอดคล้องกับหลักการของร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านการออกเสียงประชามติ

เพื่อคุ้มครองให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหาพรรคการเมืองใหม่ได้ โดยเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสี่เป็นดังนี้ “พรรคการเมืองที่สิ้นสุดสภาพพรรคตามวาระที่ ให้ถือเสมือนว่าพรรคการเมืองถูกยุบเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่าการสิ้นสุดสภาพของพรรคการเมืองตามมาตรานี้เป็นการถูกยุบพรรค”

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีหลักการให้การตั้งพรรคการเมืองกระทำได้ง่าย แต่เมื่อพรรคการเมืองไม่สามารถหาสมาชิกพรรคหรือจัดตั้งสาขาพรรคตามที่กำหนดไว้ก็ควรให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสุดสภาพไป

- กระบวนการตั้งแต่การยื่นคำร้องไปจนถึงขั้นตอนที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้ยุบพรรคการเมือง ใช้ระยะเวลาานานเท่าใด

- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่มีหลักการเช่นเดียวกับความในวรรคสี่ที่แก้ไขขึ้นใหม่

นายโชคดี ด้วงแป้น พนักงานการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ในการดำเนินคดียุบพรรคการเมืองครั้งล่าสุด กระบวนการตั้งแต่การยื่นคำร้องไปจนถึงขั้นตอนที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้ยุบพรรคการเมืองนั้น จะใช้ระยะเวลาประมาณสองเดือน

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดเงื่อนไขในการยุบพรรคการเมืองไว้อย่างชัดเจน แต่มีข้อยกเว้นในกรณีที่พรรคการเมืองที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแม้ว่าจะกระทำการฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ก็ไม่ทำให้พรรคการเมืองนั้นต้องถูกยุบพรรค

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๘ พรรคการเมืองย่อมสิ้นสุดสภาพความเป็นพรรคการเมือง เมื่อ

(๑) ไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ได้ภายในเวลาที่กำหนด

(๒) ภายหลังจากที่ดำเนินการครบตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง มีจำนวนสาขาพรรคการเมืองเหลือไม่ถึงภาคหนึ่งสาขาเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี

(๓) ภายหลังจากที่ได้รับการจดทะเบียนพรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงห้าร้อยคนเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี

(๔) ไม่มีการประชุมใหญ่พรรคการเมือง หรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมืองเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปีโดยมิได้มีเหตุอันสมควรอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย

(๕) มีหนี้สินล้นพ้นตัวจนไม่อาจดำเนินการพรรคการเมืองได้เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหกเดือน

(๖) พรรคการเมืองเลิกตามข้อบังคับของพรรค

(๗) มีการคว่ำบวมพรรคการเมือง

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือผู้มีอำนาจแจ้งต่อนายทะเบียนว่ามีเหตุพรรคการเมืองใดสิ้นสุดสภาพตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนดำเนินการตรวจสอบ สวนข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีกรณีที่เป็นเหตุให้พรรคการเมืองสิ้นสุดสภาพตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้น พรรคการเมือง จริง ให้นำบทบัญญัติ ให้ พรรคการเมือง นั้น คณะกรรมการการเลือกตั้ง มี อำนาจ ให้ คณะกรรมการการเลือกตั้ง พิจารณา และ ให้ พรรคการเมือง นั้น คณะกรรมการการเลือกตั้ง มี

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๗๙ กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้วินิจฉัยว่าการกระทำใดที่เข้าข่ายตาม (๑) หรือ (๒) นอกจากนี้ ร่างมาตรา ๖๕ กำหนดให้พรรคการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองที่กระทำการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๖๕ จะต้องได้รับโทษอาจถึงขั้นประหารชีวิตด้วย หากที่ประชุมต้องการเพิ่มเหตุในการยุบพรรคการเมืองในเรื่องใดก็สามารถเสนอในภายหลังได้ ทั้งนี้ เสนอให้เพิ่มความเป็น (๓) ดังนี้ “(๓) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๓ มาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๗๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๙ เมื่อพรรคการเมืองใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น

(๑) กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญหรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

(๒) กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ”

(๓) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ มาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖”

มาตรา ๘๐

“มาตรา ๘๐ เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๗๙ ให้นายทะเบียนดำเนินการสอบสวนโดยพลันตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แล้วรายงานผลต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในกรณีที่ผลการรายงานปรากฏว่าพรรคการเมืองกระทำการตามมาตรา ๗๙ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐาน เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น เมื่ออัยการสูงสุดได้รับแจ้งให้พิจารณาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าอัยการสูงสุดไม่เห็นชอบด้วยหรือไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลาดังกล่าว นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะยื่นคำร้องเองก็ได้

ในกรณีที่เห็นสมควร ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งระงับการกระทำความผิดดังกล่าวของพรรคการเมืองไว้เป็นการชั่วคราวตามคำร้องขอของอัยการสูงสุดหรือนายทะเบียน แล้วแต่กรณี ก็ได้

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และห้ามมิให้บุคคลใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือ ภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองซ้ำ หรือพ้องกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองที่ถูกยุบนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ร่างมาตรา ๘๐ มีหลักการคล้ายคลึงกับมาตรา ๙๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งกำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองจะต้องทำความเห็นเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาก่อนที่ส่งให้อัยการสูงสุดดำเนินการต่อไป

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดมาตรา ๔๙ ของร่างรัฐธรรมนูญมีหลักการให้ผู้ที่ทราบว่ามี การกระทำตามร่างมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่งมีสิทธิร้องขอต่ออัยการสูงสุดเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยสั่งให้เลิกการกระทำได้ นอกจากนี้ ในการดำเนินคดียุบพรรคการเมืองนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่จำเป็นต้องแจ้งต่ออัยการสูงสุดเพื่อขอศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า หลักการมาตรา ๔๙ ของร่างรัฐธรรมนูญนำมาจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คดียุบพรรคการเมืองเป็นคดีที่มีความซับซ้อนจำเป็นต้องให้อัยการเข้ามาช่วยเหลือในการดำเนินคดี

- หลักการของร่างมาตรา ๘๐ อาจนำมาจากระบบการขอยุบพรรคการเมืองของประเทศเยอรมนี ที่ให้อัยการทำหน้าที่ดำเนินคดียุบพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้ยุบพรรคการเมืองเองได้ เนื่องจากคดียุบพรรคการเมืองแตกต่างจากคดีอาญา ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่จำเป็นต้องแจ้งอัยการสูงสุดก่อน อีกทั้งควรคำนึงถึงระบบการดำเนินคดีของประเทศไทยที่หลายองค์กรนอกจากอัยการสูงสุดก็สามารถดำเนินคดีเองได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า สิทธิในการพิทักษ์รัฐธรรมนูญตามมาตรา ๖๘ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มีการใช้ถ้อยคำที่ทำให้เกิดปัญหาในการตีความเช่นกัน

- ความในวรรคหนึ่งที่กำหนดว่า “กรณีให้อัยการสูงสุดไม่เห็นชอบด้วยหรือไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลา นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะยื่นคำร้องเองได้นั้น” อาจไม่เหมาะสม เนื่องจากหากมีความเสียหายในการดำเนินคดีเกิดขึ้นอาจทำให้องค์กรหนึ่งกล่าวโทษอีกองค์กรหนึ่งได้

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในอดีตนั้นอัยการสูงสุดจะเป็นผู้พิจารณาก่อนฟ้องคดี แต่ต่อมาได้มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้องค์กรที่เป็นเจ้าของเรื่องสามารถฟ้องคดีเองได้หากอัยการสูงสุดไม่ยื่นฟ้องคดีต่อศาล

ประธานกรรมการกล่าวว่า มาตรา ๔๙ ของร่างรัฐธรรมนูญ เป็นเรื่องที่ประชาชนสามารถฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยกเลิกการกระทำตามร่างมาตรา ๔๙ ได้ แต่จะต้องส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบก่อนที่จะฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยแตกต่างจากร่างมาตรา ๘๐ ซึ่งเป็นเรื่องการยุบพรรคการเมืองเมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองและคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบคดียุบพรรคการเมืองเองทั้งหมด ควรให้นายทะเบียนพรรคการเมืองสามารถยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองเองได้โดยไม่ต้องส่งให้อัยการสูงสุดพิจารณาก่อน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรต้องพิจารณาด้วยว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความพร้อมในการว่าความคดียุบพรรคการเมืองเองหรือไม่

- ในการพิจารณาคดียุบพรรคการเมืองนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาจากพยานหลักฐานของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลัก

- ควรให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นผู้สอบสวนคดียุบพรรคการเมืองเบื้องต้นแล้วจึงเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาก่อนที่จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรเปลี่ยนแปลงหลักการของร่างมาตรา ๘๐ โดยกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองเองได้โดยไม่ต้องแจ้งอัยการสูงสุดพิจารณาก่อน แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถขอให้อัยการสูงสุดเข้ามาช่วยเหลือในการดำเนินคดีและว่าความในคดีได้ ทั้งนี้ เสนอให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญปรับปรุงเนื้อหาของร่างมาตรา ๘๐ ใหม่

- มีกรรมการสอบถามว่า หากอัยการสูงสุดไม่เข้ามาช่วยเหลือในการดำเนินคดีตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งร้องขอแล้ว จะมีผลเป็นอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากอัยการสูงสุดไม่เข้ามาช่วยเหลือในการดำเนินคดีตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งร้องขอ จะถือว่าอัยการสูงสุดละเลยการปฏิบัติหน้าที่

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๘๐

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

๔.๑ ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำตารางเปรียบเทียบระหว่างร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาเสร็จแล้ว กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อประโยชน์ในการแถลงข่าวต่อไป

๔.๒ ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพุธ ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๔๕ นาฬิกา

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง

นิติกรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์